

kmetu popolnoma stališče kakega srednjeveškega valpta. Posavski kmetje so mu a priori zoprni, ker se branijo vednih samolastnosti grofovih; slika jih kot zgolj pijance, tatinske lovce, celo kot morilce (v prizoru, ko streljajo ponoči na grofa Hansa, ko obveže ranjenega filozofa Mückenbrünna). Simpatični so mu samo še samotni kmetje na Gorjancih, ti praznovorni, dobri ljudje, ki smatrajo ponočno ljubico Hansovo za rojenico in mirno trpe, da jim prav po srednjeveško grabi in izprija njih hčerke in sestre — »ne da bi te kdaj kaj tirjale« (str. 105). To so še slovenski kmetje, kakor bi jih grof Hans potreboval! A Bartschev roman sam nam kaže obenem neodoljivo silo našega naroda: stoletja je molče

trpel, kakor oni zadnji, od sveta ločeni Gorjanci, in pretrpel vsa nasilja; danes vstaja čvrst in žilav na dan, na bojišče, pač ne več kot v srednjem veku s kijem in koso, ampak z gospodarskim orožjem posojilnic in zadržug. In če nam Bartsch na koncu svojega romana popisuje padeč in prodajo nemške graščine po slovenski posojilnici, in kot posledico beg Heydenreichove gospode s kranjskih tal v Gradec — ali ni nehoti pisal tiho obsodbo svojemu glavnemu junaku in od njega zastopanim idejam? Nam se zdi, da je ta zvršetek simbol nujnega zgodovinskega razvoja in zgodovinske pravice, po kateri bo naše ljudstvo raslo in cvetelo, ko ne bo o »Nemški boli« in »Gospe Utti« nihče nič več govoril. R. A.

GLASBA.

Koncert »Glasbene Matice«.

Dne 10. aprila t. l. je »Glasbena Matica« priredila v veliki dvorani »Narodnega Doma« II. dobrodelni koncert tekoče sezone z bogatim in zelo raznoličnim sporedom.

Nastop matičnega — radi vojne po številu dokaj zmanjšanega — mešanega zbora je tvoril nekak okvir ostalemu koncertu. V prvem nastopu je zbor izvajal Vilko Novakovo »Cviječe iz narodnega vrta«, venec hrvatskih narodnih pesmi za mešani zbor s spremljanjem klavirja in harmonija, Emil Adamičovo skladbo »Mlad vojak po vasi jezdi« in Josip Pavčičevo »Kaj ve misli?«. Novakovo »Cviječe« je jako slikovita in učinkujoča obsežna skladba, v prvi polovici prinašajoč deloma globokootožne, deloma brezskrbno vesele popevke, brez posebne zveze nanzazane ena na drugo; v drugi polovici pa se skladba razvije v celoten, kompakten, logično rastoč slavospev s silnim, najprej enoglasnim, potem pa večglasnim sklepom. Izvajanje je bilo izvrstno, posebno pohvalo zasluži krasno dinamično niansiranje. Adamičev zbor »Mlad vojak po vasi jezdi« je imenitna moderna skladba, ki se vseskoz najtesneje oklepa besedila. Zelo lepo je altovsko mesto, krona skladbe pa štiri-glasni sklepni kanon. Zbor je moral skladbo ponoviti. Tudi Josip Pavčičev zbor »Kaj ve misli?« je v glasbenem oziru jako lep, vendar izvajanje ni napravilo tolikega vtisa, kot bi ga kdo pričakoval iz partiture. Tekst je dvomljive vrednosti. Tekom koncerta je zbor zapel še dr. Anton Schwabovo »Še ena« in dr. Gojmir Krekovi »Slika« in »Blagor jim«. Dr. Schwabova skladba je zložena v preprostem, a dobro pevnem slogu. Zbor jo je ponavljal. Tekst neprikladen. Takih »junakov«, kot jih proslavlja ta pesem, nas sedaj v vojski, pa tudi sicer — Bog varuj! Dr. Krekovi skladbi sta bili za sedanji čas primerni. Pri prvi je zelo spretno uporabljen ljudski motiv, v sredi pa se skladba razprede v kratke, proste imitacije. Veličastna, polifonna in težka je skladba »Blagor jim«. — G. koncertni vodja Matej Hubad je vse zборе, tako tudi ravnokar imenovanega »Blagor jim«, naštudiral v vsakem oziru do pičice natančno in jih s svojimi pevci in pevkami precizno izvedel. Izredno premišljena je bila interpretacija dr. Krekove skladbe

»Blagor jim«, ki je nudila — vsaj kar zborove skladbe zadene — poleg hrvatskih narodnih skoroda največ užitka.

Obilo zanimanja za ta koncert sta povzročila g. Julij Betetto, c. kr. dvorni operni pevec z Dunaja, in g. Janko Ravnik, konservatorist iz Prage. G. Betetto — mislim — od izvajanja P. Hugolin Sattnerjeve »Jeftejeve prisege« ni več v Ljubljani nastopil. Pri sedanjem koncertu je pel »spev Wolframa« iz Wagnerjevega Tannhäuserja, Risto Savinovo »Poslednje pismo« in dve Lajovičevi skladbi: »Norčeva jesenska pesem« in »Mesec v izbi«. Nekoliko sicer nerazpoložen, je vendar pel in predaval, kakor poje in predava pevec-mojster. G. Ravnik pa nas je kot pianist seznanil s par Viteslav Novakovimi skladbami: Balado v E-molu in Valaškim plesom. Obe skladbi nosita znak najnovejše moderne struje, sta duhoviti in samorasli. G. Ravnik je bil njiju prav dober interpret. Razen v tem samostojnem nastopu smo imeli priliko slišati g. Ravnika tudi kot odličnega spremljevalca na klavirju. Poleg vsega že naštetega koncertnega sporeda nam je omenjati še Lajovičev dvospev »Kje se skrivaš mi, vesne mili dan« za ženske glasove in klavir, in trispev istega skladatelja »Pesem primorke«, kateri dve prvovrstni moderni skladbi so izvajale gojenke solopetja »Glasbene Matice«, gospodične: Marija Pirh, Maruška pl. Trnkóczy (sopran); Mila Počivalnik, Cenka Sever (mezzosopran); Jelica Sadar in Zora Ropas (alt). Na klavirju jih je izborno spremljal g. Josip Vedral, učitelj »Glasbene Matice«. Obe skladbi sta bili prav lepo izvedeni, »Pesem primorke« pač nekoliko prepočasi. Bolje se je slišala ista skladba naslednji dan v nedeljo 11. aprila pri I. javni produkciji gojencev »Glasbene Matice«, ker se je vzel bolj čvrst tempo. — Ravnokar imenovana produkcija gojencev »Glasbene Matice« je izvrstno in jako častno uspela. Nastopile so štiri gojenke na klavirju (šola gđc. J. Chlumecke in g. Fr. Gerbića); štirje učenci violinske šole g. Jos. Vedrala in tri gojenke v solopetju (šola g. M. Hubada). K popolnemu tozadevnemu uspehu treba čestitati šoli in gg. učiteljem. Koncert in produkcija sta bila nenavadno obilno obiskana. Dvorana »Narodnega Doma« je bila oba večera natlačeno polna. Stanko Premrl.